

демонструє, що ця платформа може зробити навчання більш доступним, гнучким та інтерактивним, сприяючи поглибленому засвоєнню матеріалу та активній взаємодії між всіма учасниками навчального процесу. Отже, система Moodle повною мірою відповідає вимогам дистанційного навчання у вищих навчальних закладах і сприяє покращенню якості освітнього процесу та підготовки студентів до викликів сьогодення.

## **ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

**Тремба Д. С.**

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти  
Приватного вищого навчального закладу  
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет  
імені академіка Степана Дем'ячука»*

**Красовська О. О.**

*доктор педагогічних наук, професор  
Приватного вищого навчального закладу  
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет  
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Формування мислення людини завжди знаходило своє відображення у дослідженнях провідних науковців минулого і сучасності, ми розглядаємо мислення у розумінні професійно-художньої діяльності, а саме мистецтвознавчого мислення та його особливостей в процесі вивчення основ формоутворення. Мистецька освіта дітей молодшого шкільного віку неможлива без формування критичного мислення. Дослідженню проблеми розвитку критичного мислення присвячені праці таких науковців, як М. Ліпмана, Ж. Піаже, Д. Халперна, А. Кроуфорда, Дж. Брунера, Д. Дьюї, Л. Виготського. Серед українських вчених вивченням даного феномену займаються О. Пометун, С. Терно, Н. Вукіна, А. Тягло, О. Белкіна-Ковальчук, Л. Пироженко, О. Чуба. У працях вітчизняних дослідників питання критичного мислення розглядається в плані впровадження даної технології в освітній процес для його покращення і ефективності.

Освітня технологія розвитку критичного мислення в процесі навчання дитини – це сукупність різноманітних педагогічних прийомів, які спонукають учнів до дослідницької творчої активності, створюють умови для усвідомлення ними матеріалу, узагальнення одержаних знань. Ця технологія допомагає готувати дітей нового покоління, які вміють розмірковувати, спілкуватися, чути та слухати інших. Сучасна освітня технологія розвитку критичного мислення розв'язує такі завдання:

- освітньої мотивації: підвищення інтересу до процесу навчання та активного сприйняття навчального матеріалу;

- інформаційної грамотності: розвиток здатності до самостійної аналітичної та оцінювальної роботи з інформацією будь-якої складності;

- культури письма: формування навичок написання текстів різних жанрів;

- соціальної компетентності: формування комунікативних навичок та відповідальності за знання [1, с. 219-224].

Критичне мислення – складне й багаторівневе явище. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень. З педагогічної точки зору критичне мислення – це комплекс мисленневих операцій, що характеризується здатністю людини :

- аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел;

- бачити проблеми, ставити запитання;

- висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;

- робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його [1].

*Основні характеристики та принципи критичного мислення* [5].

*Самостійність* – ніхто не може мислити за людину, висловлювати її думки, переконання, ідеї, тощо. Мислення стає критичним, тільки якщо носить індивідуальний характер.

*Постановка проблеми* – її розв’язання стимулює. Початок розв’язання проблеми – це збирання інформації, бо роздумувати «на порожньому місці» фактично неможливо.

*Прийняття рішення* – закінчення процесу, яке дозволить оптимально розв’язати поставлену проблему.

*Чітка аргументація* – необхідно усвідомлювати, що часто одна і та ж проблема може мати декілька розв’язань, тому необхідно підкріпити прийняте людиною рішення вагомими, переконливими власними аргументами, які б доводили, що вибране рішення є найкращим, оптимальним.

*Соціальність* – людина живе в соціумі, тому доводити свою позицію вона повинна в спілкуванні, в цей час вона поглиблює свою позицію або може щось змінити в ній.

Критичне мислення учнів початкових класів – це здатність до самостійного, творчого ставлення до навчального матеріалу та інформації, яку вони отримують з різних джерел. Критичне мислення учнів початкових класів характеризується певними ознаками, кожна з яких має свої вияви [3].

*Незалежність мислення, відносна самостійність думок, що включає:*

- прагнення самостійно осмислювати навчальну та іншу інформацію;

- активне висловлення власних думок щодо питань, які виникають на уроці;

- відсутність страху не погодитись з класом, учителем.

*Отірність до нав’ювання думок, зразків поведінки, вимог інших, що включає:*

- вміння помічати помилкові судження інших учнів;

- вміння обстоювати власну думку;

- прагнення до розуміння причин тих чи інших тверджень, вимог, висновків.

*Критичне ставлення до себе, виявлення власних помилок та адекватне ставлення до них, що включає:*

- бачення власних помилок;
- вміння адекватно оцінювати свої знання, якість вирішення навчальних завдань;

- уважне сприймання зауважень вчителя, товаришів щодо помилок і недоліків.

*Пошукова спрямованість мислення, прагнення до знаходження кращих варіантів вирішення навчальних завдань, що включає:*

- наявність розумної частини сумнівів щодо будь-яких «єдино вірних» рішень, висновків у процесі навчання;

- намагання самому розібратися у правильності тих чи інших тверджень, висновків, рішень;

- прагнення знаходити кращі варіанти розв'язання навчальних завдань, внести щось своє.

*Вміння брати участь у діалоговій взаємодії, що включає:*

- намагання аргументовано висловлювати свої думки;

- повага до думок і пропозицій партнерів;

- вміння співпрацювати з іншими для знаходження спільного рішення.

Неможливо навчити учнів мислити критично з першого уроку. Це мислення формується поступово, воно є результатом щоденної кропіткої роботи вчителя і учнів з уроку в урок, з року в рік. Не можна виділити чіткий алгоритм дій учителя з формування критичного мислення в учнів. Але можна виділити певні умови, створення яких здатне спонукати і стимулювати учнів до такого мислення [4].

*Етапи критичного мислення.*

1. Сприйняття інформації (доцільно використовувати різні джерела інформації).

2. Аналіз висновків – інформації.

3. Зіставлення їх із протилежними точками зору.

4. Розроблення системи доказів на підтримку відповідної точки зору.

5. Прийняття рішення, яке ґрунтується на доказах.

Упровадження методів критичного мислення на уроках «Мистецтва» в середовищі Нової української школи – це передумова активної творчої та пізнавальної діяльності учнів: нестандартна, цікава, творча робота, яка пробуджує інтерес до знань і сприяє емоційному, духовному та інтелектуальному розвитку школярів.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Белкіна-Ковальчук О. В. Роль критичного мислення в сучасній освіті // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2018. Випуск 52. С. 219-224. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mitimpt\\_52\\_53](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mitimpt_52_53).

2. Ліпман М. Критичне мислення: чим воно може бути?. *Постметодика*. 2005. № 2 (60). С. 33-41.

3. Сойко І. М. Впровадження інноваційних педагогічних технологій навчання мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах Нової української школи. Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української

школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу. Монографія / за заг. ред. О. О. Красовська. Рівне : видавець О. Зень, 2023. С. 136-176.

4. Пометун О.І., Сущенко І.М. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи. Київ: Освіта, 2017. 96 с.

5. Технологія розвитку критичного мислення INSERT. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://vигivska0804.blogspot.com/2016/01/insert.html>.

## **НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

**Пастухов О. О.**

*здобувач першого(бакалаврського) рівня вищої освіти  
медичного факультету № 1  
Одеського національного медичного університету*

**Уварова О. О.**

*кандидат історичних наук, доцент,  
доцент кафедри суспільних наук  
Одеського національного медичного університету*

Професійна ідентичність полягає у ставленні людини до конкретної професії, усвідомленні себе як фахівця, наданні оцінці професійному оточенню, в якому проходить професійна діяльність [3]. Починаючи з 1-го курсу навчання у ЗВО, здобувач проходить професійне орієнтування, отримує інформацію про професію і формує своє власне уявлення про неї. Цей процес має проходити під керівництвом фахівців в обраній справі. Професійна діяльність стає успішною в умовах, коли відбувається повна ідентифікація з обраною професією [1].

Психологічні та педагогічні аспекти поняття «професійна ідентичність» висвітлено низкою наукових робіт [4; 7].

Необхідність формування професійної ідентичності в медичній сфері відома з часів давньогрецького лікаря Гіппократа: він сформулював так звану «клятву Гіппократа», яка стала символом приєднання випускників до лікарської професії. У багатьох медичних ЗВО можна побачити текст цієї клятви, яка закликає до моральності, гідності, самовдосконалення та символізує собою тяглість традицій у здобутті професії лікаря.

Але час, як і клятва, змінюється і серед великого обсягу інформації в сучасному світі періоду глобалізації загострюється необхідність формування іміджу лікаря та дотримання відповідної професійної етики, які в сукупності створюють облік сфери медичних послуг на національному та міжнародних ринках. Сьогодні в Україні, завершуючи навчання у ЗВО, здобувачі дають присягу у вигляді Клятви лікаря, текст якої прийнято Указом Президента України № 349 від 15 червня 1992 р. [9] Урочиста присяга дає можливість усвідомити свою причетність до професії.